

FEM. PLANETA

Dones i canvi climàtic

Dossier d'Incidència Canvi Climàtic i Gènere

Amb la col·laboració de l'ACCD

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat
de Catalunya

INDEX

1. RESUM EXECUTIU
2. ACCIONS REALITZADES
3. PROPOSTES D'ACCIONS

1 RESUM EXECUTIU

Títol del projecte:

Emergència climàtica i gènere: causes i conseqüències que es deriven del canvi climàtic en les dones i nenes.

Finançador:

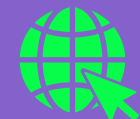
Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD).

Durada:

36 mesos.

Països implicats:

Colòmbia, Guatemala, Sàhara Occidental, Moçambic, Afganistan, Iran i Catalunya.

El canvi climàtic no afecta tothom per igual. Les dones i les nenes es veuen sovint més exposades als seus impactes a causa de les desigualtats estructurals de gènere existents, alhora que poden trobar més obstacles per accedir als recursos, les oportunitats i els espais de presa de decisions relacionats amb l'acció climàtica. Tanmateix, les dones també tenen un paper fonamental en la resposta a l'emergència climàtica i en la construcció de comunitats més resilients. Reconèixer-les i reforçar-ne la participació és essencial per avançar cap a una acció climàtica més justa i inclusiva.

En aquest context, el projecte **FEM PLANETA** té com a objectiu **sensibilitzar i conscienciar la ciutadania catalana sobre les causes i les conseqüències desiguals de l'emergència climàtica sobre les dones i les nenes, tant a escala local com global**. El projecte també pretén visibilitzar el seu paper clau en la construcció de solucions sostenibles i en la promoció d'una societat més equitativa davant dels reptes climàtics actuals i futurs.

Les principals evidències identificades en el marc del projecte:

- Les **desigualtats de gènere** condicionen la manera com les dones i nenes **experimenten els impactes del canvi climàtic** i afronten majors riscos en situacions de desplaçament.
- Les **dones** es troben **més exposades** a situacions de **pobresa energètica**.
- Les **desigualtats econòmiques i laborals** agreugen els **impactes climàtics**.
- Existeix una **manca de representació femenina** en espais de **decisió climàtica**.
- Les **conseqüències del canvi climàtic afecten** específicament la **salut de les dones**.

En aquest context, el projecte ha desenvolupat accions de recerca, educació, sensibilització i components d'incidència, amb l'objectiu de promoure una ciutadania crítica i compromesa amb la justícia climàtica i la igualtat de gènere.

Entre les principals accions desenvolupades destaquen:

- Realització de l'estudi “Canvi climàtic i gènere, una perspectiva global”, sobre els impactes diferenciats de l'emergència climàtica en dones i nenes, elaborat pel centre pel clima -C3 de la Universitat Rovira i Virgili amb la col.laboració de Creu Roja.
- Implementació d'una proposta educativa a 10 centres escolars d'arreu de Catalunya amb la participació de 628 alumnes d'entre 10 i 12 anys.
- Elaboració d'un recurs pedagògic: L'audiollibre “El Club del Clima”
- Celebració d'un seminari participatiu adreçat a joves universitaris.
- Desenvolupament d'una campanya de comunicació amb materials audiovisuals i divulgatius.
- Producció d'una exposició itinerant presentada en 8 municipis catalans.

Les activitats realitzades han posat de manifest:

- Un augment dels coneixements de la ciutadania sobre els impactes desiguals del canvi climàtic en les dones i les nenes.
- La necessitat d'ampliar el coneixement i la consciència crítica sobre les desigualtats estructurals de gènere, les desigualtats globals entre el Nord i el Sud i els efectes de la pobresa energètica.
- La importància d'incorporar la perspectiva de gènere en les polítiques públiques relacionades amb l'acció climàtica.

A partir del procés participatiu desenvolupat en el seminari participatiu, s'han identificat diverses prioritats d'actuació dirigides als agents responsables:

- Reforçar les polítiques contra la pobresa energètica i garantir habitatges dignes i eficients;
- Incrementar els recursos de prevenció i resposta davant emergències climàtiques;
- Ampliar els refugis climàtics i garantir l'accés universal als recursos bàsics;
- Incorporar dades desagregades per gènere en estudis i polítiques climàtiques;
- Garantir la participació efectiva de les dones en els espais de decisió;
- Impulsar polítiques de corresponsabilitat i reconeixement del treball de cures;
- Reforçar la protecció de les dones en contextos de migració climàtica;
- Dotar de més recursos les entitats socials que treballen en aquest àmbit.

El projecte **FEM PLANETA** posa de manifest la necessitat d'impulsar **propostes més inclusives, preventives i transformadores,** incorporant de manera transversal la **perspectiva de gènere en les estratègies climàtiques.**

Principals resultats de l'estudi: Canvi climàtic i gènere, una perspectiva global

Les dones sovint es veuen més afectades pels impactes socials i econòmics del canvi climàtic a causa de la seva major presència en sectors laborals més precaritzats i menys remunerats, així com per la distribució desigual de les tasques de cura i de les responsabilitats domèstiques que tradicionalment els han estat atribuïdes.

Els seus hàbits de consum tenen un menor impacte ambiental, amb un major ús del transport públic, mobilitat activa i fins a un 70% de les compres de productes ecològics.

70%

Les dones representen el 70% de les persones en situació de pobresa. Aquesta desigualtat econòmica condiona la capacitat d'adaptació davant dels impactes climàtics i contribueix a la feminització de la pobresa.

50y70%

Entre el 50 i 70% de les persones sense accés a l'energia són dones i infants.

En les enquestes, les dones expressen més consciència i preocupació sobre els efectes del canvi climàtic.

30%

Manys del 30% dels responsables de la presa de decisions sobre el clima són dones.

12%

1/3 dels treballadors agrícoles són dones, però només un 12% són propietàries de les terres.

Les temperatures extremes afecten particularment la salut de les dones provocant canvis en els seus cicles hormonals, afectant la menopausa, la menstruació i els embarassos.

Elles tenen més dificultats per pagar els rebuts i enfronten més dificultats per mantenir temperatures adequades a les seves llars.

En casos de desastres naturals en països amb més desigualtat de gènere, les dones tenen 14 vegades més probabilitats de perdre la vida.

**2 ACCIONS
REALITZADES**

2.1. Proposta educativa

La proposta educativa està dirigida a l'alumnat de 5è i 6è de Primària i combina activitats d'aprenentatge a l'aula amb experiències pràctiques i participatives, amb l'objectiu de fomentar la implicació de l'alumnat i reforçar els continguts treballats.

La proposta es desenvolupa en tres sessions:

- 1 La primera sessió a l'aula està basada en una metodologia lúdica a partir de l'audiollibre "El Club del Clima".

Alguns resultats dels aprenentatges adquirits:

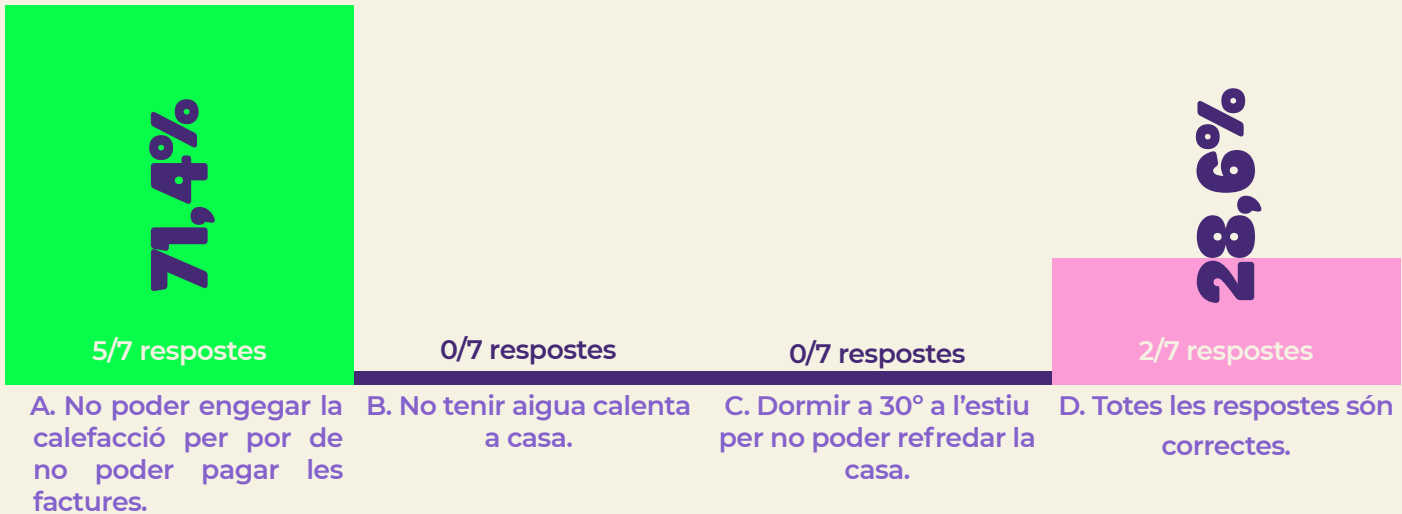
En les enquestes d'aprenentatge realitzades, com ara les que tracten sobre fenòmens meteorològics i desigualtat de gènere en òrgans de poder, s'ha demostrat un alt percentatge d'encerts (100%), evidenciant que aquests conceptes han estat ben entesos pels participants.

D'altra banda, àmbits com la pobresa energètica o les diverses formes de violència masclista han tingut un percentatge més baix de respostes correctes, la qual cosa posa de manifest la necessitat de reforçar aquests aspectes en futures activitats educatives.

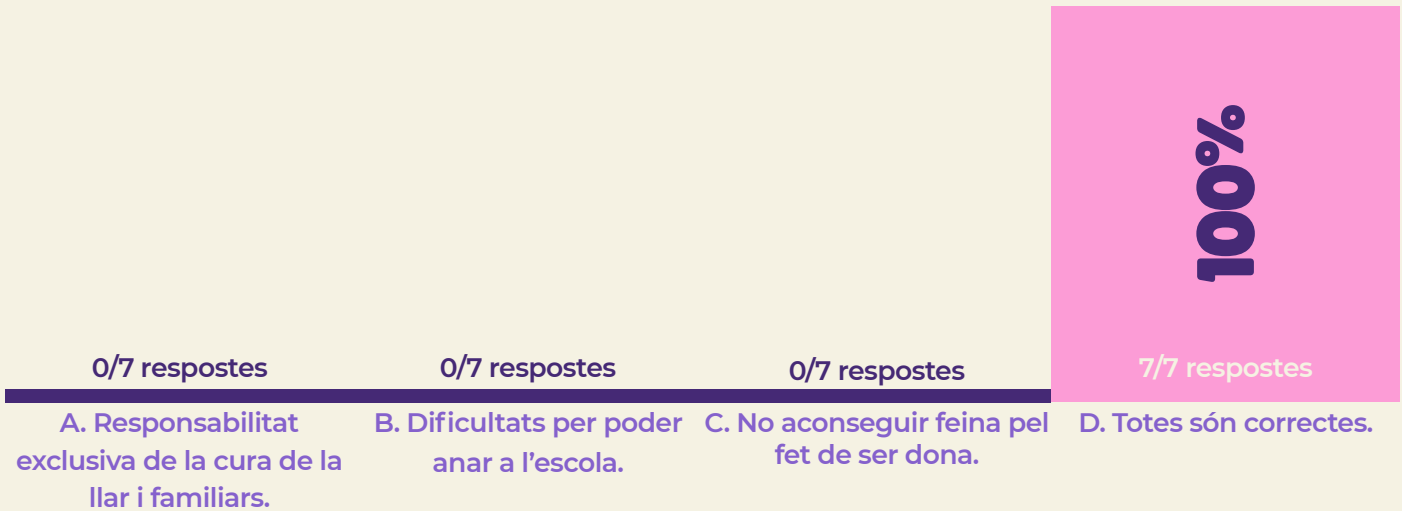
Un punt destacable és la capacitat crítica dels participants per identificar accions positives per abordar desigualtats, com la representació equilibrada de gènere o accions comunitàries per combatre el canvi climàtic, la qual cosa indica una sensibilització creixent.

Pregunta 2: Què penses que és la pobresa energètica?

Pregunta 4: Quines d'aquestes situacions afecten directament les dones i nenes de diferents parts del món?

2 La segona sessió consta d'una visita al Centre Logístic Humanitari de Creu Roja, que inclou una experiència immersiva amb realitat virtual.

Pantà de Sau RV -
Creu Roja a Catalunya

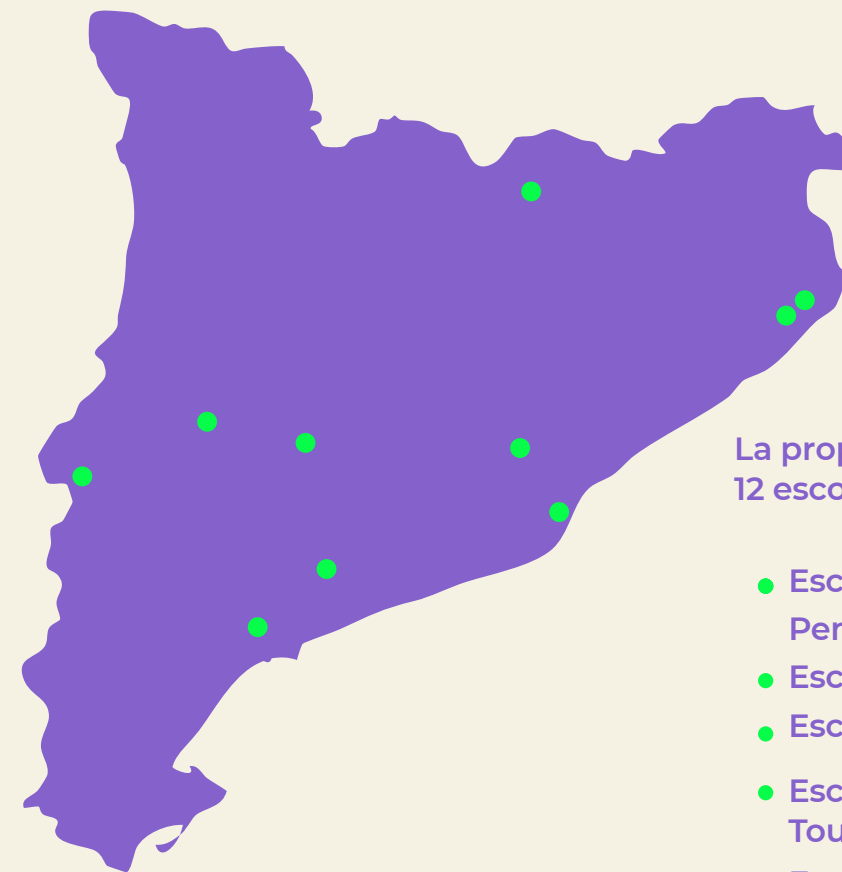
Centre Humanitari RV -
Creu Roja a Catalunya

3 En la tercera sessió, l' alumnat participant crea un vídeo de stop-motion amb peces de Lego per recollir i representar els aprenentatges adquirits.

Videos Stop motion

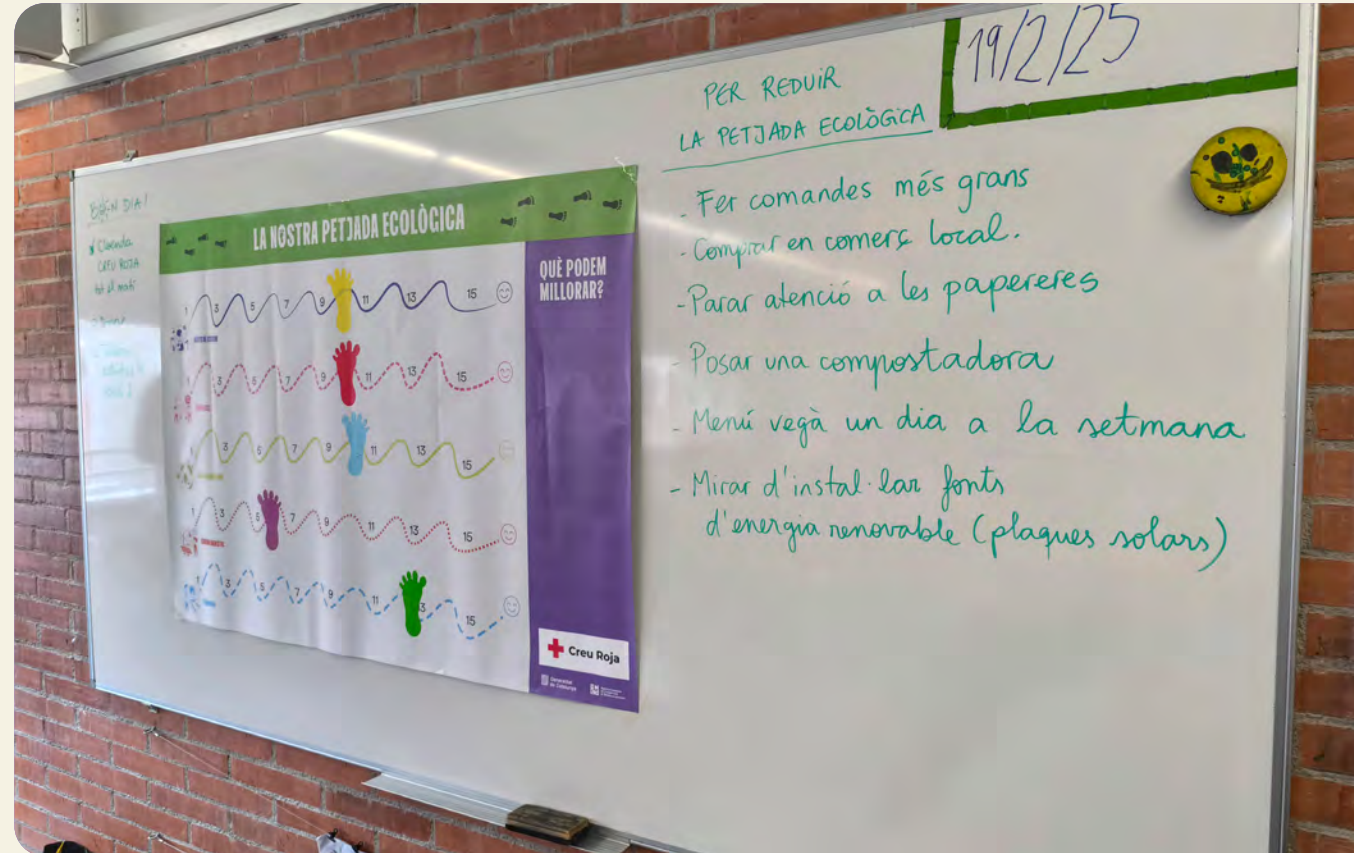
La proposta ha estat implementada a 12 escoles catalanes:

- Escola Baltà i Elias, Vilafranca del Penedès
- Escola Cifuentes, Sabadell
- Escola Josep Maria Jujol, Barcelona
- Escola Cérvola Blanca, Sant Martí de Tous
- Escola Llevantí de Mar, Calonge
- Escola Mare de Déu de l'Horta, Ivars d'Urgell
- Escola Pere Rosselló, Calonge
- Escola Sant Bernat Calvó, Vila-Seca
- Escola Santa Maria de Gardeny, Lleida
- Escola Tomàs Raguer, Ripoll
- Escola Blume, Sabadell
- Escola Joaquim Ruyra, L' Hospitalet de Llobregat.

El total d'alumnes participants en la proposta educativa va ser de 628.

Les propostes elaborades per l'alumnat participant, recollides a la Carta pel Clima, reflecteixen la seva implicació i sensibilització envers la sostenibilitat i la cura del medi ambient. Les principals mesures plantejades són:

- Agrupar les comandes per optimitzar els desplaçaments.
- Compres en comerç local.
- Posar atenció a les papereres de reciclatge.
- Posar una compostadora a l'escola.
- Menú vegà un dia a la setmana.
- Instal·lar fonts d'energia renovable (plaques solars).
- Fer cursos de sensibilització en sostenibilitat a centres educatius i empreses.
- Xerrades i activitats de sostenibilitat a escoles i instituts.
- Instal·lació de cartells recordant que no s'han de llençar residus al terra.
- Sancionar amb treballs de neteja d'espais públics a les persones que aboquin residus a la via pública.
- Campanya que afavoreixi que la gent consumeixi aliments que generin menys residus.
- Reaprofitar bosses de la compra o prohibir bosses de plàstic.

2.2. Campanya de comunicació

En el marc del projecte, s'ha desenvolupat una campanya de comunicació i sensibilització amb l'objectiu de donar visibilitat a l'impacte desigual del canvi climàtic sobre les dones i les nenes, tant a escala local com global.

A través de diferents formats i canals, s'ha volgut apropar aquesta realitat a la ciutadania d'una manera accessible i transformadora.

Per fer-ho, s'han elaborat diversos materials comunicatius i audiovisuals que recullen experiències, testimonis i realitats de diferents territoris del món especialment afectats per la crisi climàtica. Entre els recursos desenvolupats destaquen:

- Imatge gràfica i un eslògan de campanya
- Materials de sensibilització en diferents suports.
- Vídeos resum dels principals resultats de l'estudi

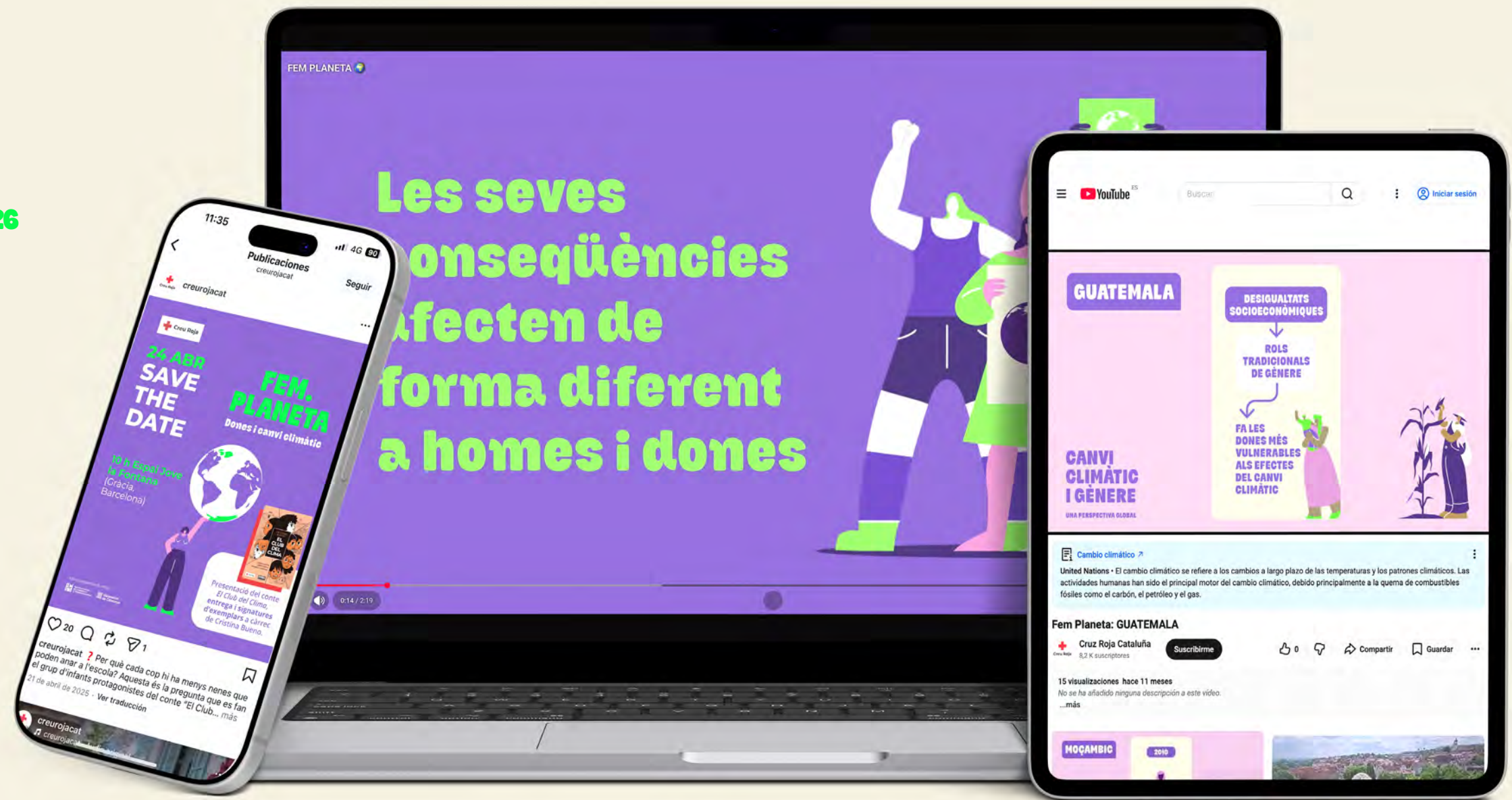
FEM PLANETA

Impacte campanya de xarxes socials

- Registres recollits 48
- Canals i fonts 15
- Reaccions comptabilitzades 2.484
- Visualitzacions / abast 5.686
- Període registrat Abr. 2025 - Febr. 2026

2.3. Exposició

FEM.Planeta és una exposició itinerant que vol posar el focus en els impactes desiguals de l'emergència climàtica en les vides de dones i nenes d'arreu del món.

L'exposició recull històries i testimonis de resistència, lideratge i lluita de dones a Colòmbia, Guatemala, Moçambic, el Sàhara Occidental, Afganistan, Iran i Catalunya.

La itinerància de l'exposició s'ha portat a terme en 8 municipis de Catalunya: Vilafranca del Penedès, Sabadell, Lleida, Barcelona, L'Hospitalet de Llobregat, Tarragona, Terrassa i Caldes de Montbui.

2.4. Seminari de reflexió híbrid: Canvi climàtic i gènere, impactes globals i narratives que transformen.

En el marc del projecte es va organitzar un seminari híbrid adreçat a l'alumnat de la Universitat Rovira i Virgili (Tarragona) i a la ciutadania en general, amb l'objectiu de generar espais de reflexió i debat entorn de l'impacte de l'emergència climàtica des d'una perspectiva de gènere.

El seminari va comptar amb la participació de diferents persones expertes i testimonis, entre ells:

- Javier Sigró: Centre for Climate Change - C3 (URV)
- Caroline Gansdorfer: Consultora en gènere, clima i diversitat
- Laura Barrera: Blablalab, laboratori de narratives pel clima.
- Camila Arretche : Climate Centre, Federació Internacional de la Creu Roja

Moderadora: Natalie Donback, Periodista experta en canvi climàtic.

A partir de les aportacions recollides durant aquest espai de treball col·lectiu, es van identificar diverses propostes d'acció i recomanacions dirigides als actors clau.

Conclusions del seminari

ESTUDI

CATALUNYA

GUATEMALA

COLOMBIA

IRAN

AFGANISTAN

MOÇAMBIC

SAHARA

L'IMPACTE MÉS DESTACAT SÓN LES ALTES TEMPERATURES

EL CANVI CLIMÀTIC NO ÉS NEUTRE

80% DELS MIGRANTS CLIMÀTICS SÓN DONES I NENES

BLA BLA LAB

HUB DE DADOS, COLABORACIÓN Y HERRAMIENTAS PARA LA COMUNICACIÓN CLIMÁTICA

LES 8 ESPANYES FRONT EL CANVI CLIMÀTIC

- PROGRESISTA ACOMODAT
- ESQUERRA DESENCANTADA
- PROGRESISTA CRÍTIC
- AROLITIC DESCONECTAT
- MODERAT OPTIMISTA
- LIBERTARI DESCONTENT
- TRADICIONAL IMPLICAT
- PATRIOTA REBEL

+C

CENTRE DEL CLIMA DE LA CREU ROJA

↓

CONVERTIR DADES DEL CLIMA EN DECISIONS PER **SAVAR VIDES**

CLIMATE RISK STORYLINES

JOCOS PER UN NOU CLIMA

AVUACIÓ DE VULNERABILITATS I CAPACITATS

STORYTELLING I ANÀLISI RETROSPECTIVA

Q&A

NECESITEM LA VEU DE LES DONES

AL PROCÉS

A LA PRESA DE DECISIONS

PETICIONS DONES ENQUESTADES

PODER ACTUAR

MÉS EINES PER PODER PREVEURE DESASTRES CLIMÀTICS

CREAR VIES DE PARTICIPACIÓ

LES DONES SÓN AGENTS CLAU DEL CANVI

I ESDEVENEN LÍDERS EN L'ACCIÓ CLIMÀTICA

ADAPTACIÓ CLIMÀTICA VS. MITIGACIÓ CLIMÀTICA

**3 PROPOSTES
D'ACCIONS**

De la reflexió a l'acció:

El seminari de reflexió híbrid, va concloure amb una sessió participativa basada en la metodologia zoom in-zoom out. En aquesta sessió es van abordar cinc reptes identificats i es van elaborar propostes i recomanacions d'acció adreçades als agents clau, per avançar cap a una resposta climàtica més justa i amb perspectiva de gènere.

 ZOOM IN Micro / Quotidià	CONNEXIÓ 	 ZOOM OUT Macro / Estructural
①	③	②
Exemples, experiències i situacions reals	Decisions, responsabilitats i canvis necessaris	Causes estructurals, polítiques i normes
On apareix aquest repte en situacions concretes del dia a dia?	Quines decisions (o absència de decisions) fan que el problema continuï?	Quins factors estructurals l'amplifiquen? (socials, polítics, econòmics, culturals)
Quins exemples propers (entorn local, sector o comunitat) el fan visible?	Què hauria de canviar a nivell estructural perquè canviï la realitat quotidiana?	Quines normes, incentius o desigualtats el sostenen?

A) Accés a l'energia:

a) Repte identificat:

Les desigualtats en l'accés a l'energia, a l'habitatge i als recursos bàsics continuen afectant milions de persones arreu del món. Factors com la pobresa, la precarietat econòmica, l'increment del cost de la vida, les desigualtats de gènere i les barreres administratives o socials dificulten la cobertura de necessitats essencials i limiten la capacitat d'adaptació davant dels impactes del canvi climàtic. Aquesta situació afecta de forma desigual a col·lectius en situació de major vulnerabilitat, entre els quals les dones i les nenes.

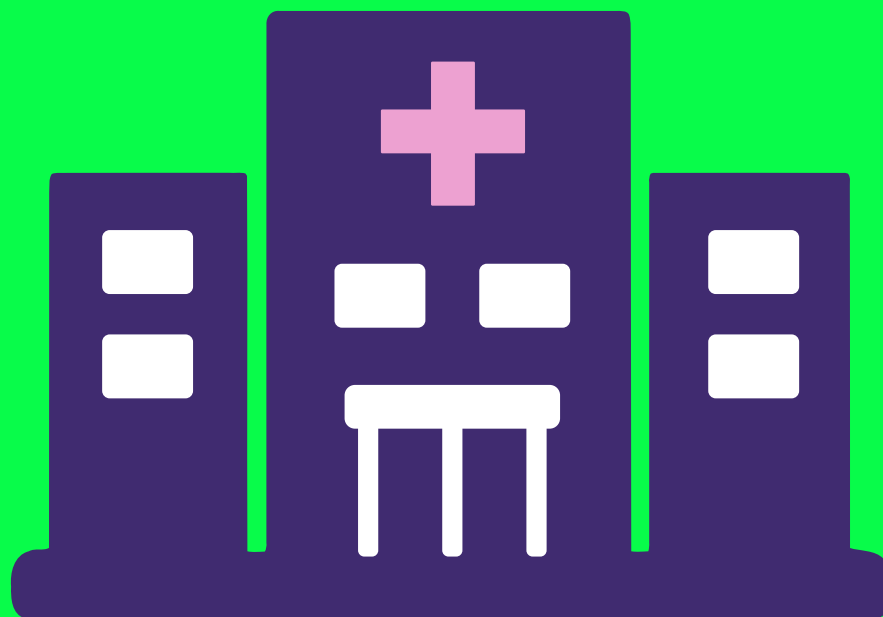
b) Propostes destacades:

- i. Simplificar els mecanismes d'accés als ajuts energètics i reforçar l'acompanyament a les persones en situació de vulnerabilitat.
- ii. Incorporar indicadors de pobresa energètica desagregats per sexe i ampliar el finançament climàtic per a comunitats vulnerables.
- iii. Desenvolupar campanyes públiques sobre pobresa energètica, qualitat de l'aire i drets socials a través de xarxes socials.
- iv. Impulsar mobilitat sostenible i transport públic accessible.

B) Accés a la salut:

a) Repte identificat:

L'augment de les temperatures i dels episodis de calor extrema afecta especialment col·lectius com les dones embarassades, els infants i les persones que treballen a l'aire lliure. Les desigualtats socioeconòmiques, la manca de mesures preventives i l'escassa incorporació de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques dificulten una resposta adequada als impactes del canvi climàtic sobre la salut, especialment en el cas de les dones i les nenes.

b) Propostes destacades:

- i. Invertir en infraestructures de protecció davant impactes climàtics, augmentant refugis climàtics amb atenció a necessitats específiques de dones, nenes i col·lectius vulnerables, i recursos de prevenció i supervivència davant desastres naturals.
- ii. Garantir l'accés a productes d'higiene femenina, especialment essencials en contextos de desastres naturals i crisis climàtiques que dificulten el seu accés.
- iii. Integrar la perspectiva de gènere en recerca sobre canvi climàtic, recollint dades desagregades per sexe sobre vulnerabilitats específiques de dones i nenes davant impactes climàtics.
- iv. Realitzar campanyes públiques sobre conseqüències del canvi climàtic en la salut de les dones, desigualtats de gènere en adaptació climàtica i riscos sanitaris amplificats.
- v. Garantir l'accés equitatiu a l'aigua potable, al sanejament i als serveis de salut sexual i reproductiva per a tota la població, especialment per a dones i col·lectius vulnerables.

C) Desigualtat en la presa de decisions:

a) Repte identificat:

La corresponsabilitat en les tasques de cura i de la llar continua sent un repte clau per avançar cap a la igualtat de gènere. La persistència de rols tradicionals fa que aquestes responsabilitats recaiguin majoritàriament sobre les dones, limitant les seves oportunitats de participació, desenvolupament professional i accés als espais de decisió.

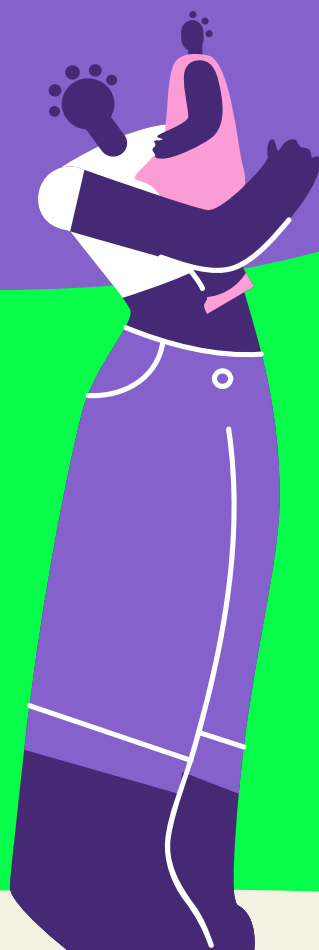
b) Propostes destacades:

- i. Afavorir l'accés de les dones a formació especialitzada, desenvolupament de capacitats de lideratge i alts càrrecs mitjançant beques, programes de mentoria i mecanismes de suport específic.
- ii. Crear llocs permanents de participació i consulta on la veu de les dones sigui escoltada de forma activa fins al final del procés de decisió, garantint que les seves aportacions es tradueixen en polítiques concretes.
- iii. Aplicar mecanismes de paritat de gènere en tots els òrgans de participació, presa de decisions polítiques, empresarials i institucionals, amb seguiment i avaluació periòdica.
- iv. Incrementar estudis amb perspectiva de gènere que generin dades desagregades per sexe sobre representativitat, accés a posicions de poder i barreres sistèmiques que dificulten la participació de les dones.
- v. Promoure una representació equilibrada de dones (indígenes, rurals, refugiades, joves) en negociacions internacionals sobre canvi climàtic i processos de decisió ambiental.

D) Cures, conciliació i corresponsabilitat:

a) Repte identificat:

La distribució desigual de les responsabilitats de cura i de les tasques domèstiques perpetua desigualtats de gènere que poden limitar la capacitat d'adaptació al canvi climàtic. Les dones que assumeixen una doble jornada (treball remunerat i treball de cures) disposen de menys temps i recursos per participar en iniciatives de sostenibilitat i en espais de participació comunitària. Alhora, els rols de gènere, reproduïts tant en l'àmbit familiar com en l'educatiu, contribueixen a normalitzar aquesta distribució desigual de les responsabilitats. Aquesta sobrecàrrega de treball i responsabilitats pot generar desgast i limitar les oportunitats de desenvolupament professional i personal, així com la capacitat de preparar-se i respondre davant els impactes del canvi climàtic.

b) Propostes destacades:

- i. Destinar recursos per a educació igualitària que integri perspectiva de gènere de forma transversal, desconstruint rols de gènere marcats i promovent corresponsabilitat des de l'educació formal i familiar.
- ii. Desenvolupar campanyes públiques de visibilitat que reconguin la cura com a responsabilitat compartida, establint pactes institucionals i compromisos internacionals que recolzin polítiques igualitàries en cura i corresponsabilitat.
- iii. Implementar polítiques de conciliació vida professional-personal equitatives.
- iv. Garantir participació equilibrada de dones (indígenes, rurals, refugiades, joves) en negociacions internacionals sobre canvi climàtic i processos de decisió ambiental
- v. Promoure que els fons i programes climàtics internacionals incorporin objectius específics d'igualtat de gènere i reconguin les dones com agents de canvi en l'emergència climàtica

E) Migració climàtica:

a) Repte identificat:

La migració forçada per emergències climàtiques aguditza exponencialment les vulnerabilitats de les dones, especialment aquelles amb responsabilitats de cura. les dones enfronten precarietat social, escassa xarxa familiar, violència de gènere estructural durant la migració i manca de capacitat política davant emergències climàtiques. La perpetuació de models patriarcal concentra cures sobre dones, generant desavantatges econòmics crítics. En contextos que neguen veu a les dones, aquestes enfronten dependència total d'homes, amplificant vulnerabilitats múltiples i limitant dràsticament capacitats d'adaptació i supervivència climàtica.

b) Propostes destacades:

- i. Establir plans integrals de prevenció que mitiguin els efectes del canvi climàtic en poblacions més vulnerables, anticipant i preparant-se per a desplaçaments forçats climàtics.
- ii. Desenvolupar formació especialitzada en emergències climàtiques amb perspectiva de gènere dirigida als agents clau, garantint capacitat de resposta sensible a vulnerabilitats diferencials de dones.
- iii. Implementar campanyes de sensibilització sobre interseccions entre migració climàtica i gènere.
- iv. Garantir mesures de protecció, prevenció i suport a dones migrants per causes climàtiques.
- v. Reforçar mecanismes internacionals de protecció legal de persones desplaçades per causes climàtiques.
- vi. Reforçar l'enfocament de gènere en polítiques migratòries i humanitàries, assegurant que respostes adrecin vulnerabilitats específiques de dones i nenes.
- vii. Garantir participació activa de dones migrants i desplaçades climàticament en planificació, implementació i avaluació de respostes davant emergències climàtiques.

Amb la col·laboració de l'ACCD

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat
de Catalunya